

“Вобразы мілыя роднага краю...” (літаратурна-музычная вечарына)

Мэта: працягваць занёмства дзяцей з творчасцю народнага песняра Я.Коласа; пашырыць уяўленне пра вобразы прыроды ў сворах паэта; падтрымліваць цікавасць дзяцей да мастацкай дзейнасці; садзейнічаць развіццю выразнасці чытання на беларускай мове; выходзіць патрыятычныя пачуцці, любоў да твораў беларускага песняра, да роднай прыроды.

Дзеці пад музыку заходзяць у залу, дзе стаіць стэнд з кнігамі Я.Коласа і яго партрэт, сядваюць на крэселкі.

Вядучы (В.) добры дзень, мае маленькія сябры. Я рада сустрэчы з вамі ў нашай літаратурнай гасцёўні, і хачу пачаць нашу сустрэчу з песні *(гучыць запіс песні “Мой родны кут”).*

В. Ці спадабалася вам песня? А спяваецца ў ёй пра чароўныя мясціны. Словы да песні напісаў Якуб Колас. *(звяртаецца ўвага на партрэт).* Хто ж ён такі, Якуб Колас? Што вы пра яго ведаеце? *(Адказы дзяцей).*

Так, дзеці! Якуб Колас – беларускі пражанік, паэт, драматург. Ён нарадзіўся восеньскай парою шмат год таму назад у вёсцы Акінчыцы. Тата і матуля далі яму імя Кастусь. У маленстве ён разам з бацькам і сваімі братамі і сёстрамі жылі ў розных мясцінах. Тата яго быў лесніком і па сваёй службе яму даводзілася часта мяняць месца жыхарства. Але чароўныя мясціны стаўбцоўскага Панямоння, хараство і прыгажосць на ўсё жыццё пакінулі глыбокі след у душы хлопчыка. Ён бачыў выключную прыгажосць навакольных мясцінаў.

Калі Кастусь вырас, стаў пісьменнікам, ён узяў сабе літаратурнае імя – Якуб Колас. Шмат твораў ён прысвяціў прыродзе. Можна сказаць, што ўся творчасць паэта прасякнута любоўю да роднага краю. Лясы, бары, пералескі, лугі, паплавы, крынічка, велічны Нёман – усё тут натхняла песняра на стварэнне паэтычных твораў.

Паказ фотаздымкаў з краявідамі Стаўбцоўскага Панямоння і суправаджэнне слоў вядучага. Гучыць ціхая музыка.

В. Разам з паэтам мы любуемся прыволлем шырокіх палей, веліччу векавых дубоў-волатаў, світанкам, чуюм шум бору, гоман ніў, пяшчотны спеў цішыні.

О, край родны, край прыгожы! Мілы кут маіх дзядоў!

*Што мілей у свеце божым гэтых светлых берагоў,
Дзе бруяцца срэбрам рэчкі, дзе бары-лясы гудуць,
Дзе мядамі пахнуць грэчкі, нівы гутаркі вядуць.
Дзе ў восень плачуць лозы, дзе вясной лугі цвітуць,
Дзе шляхам старым бярозы азначаюць гожа пуць.*

Хто з вас, дзеці, ведае колькі ў прыродзе ёсць пор года?
Назавіце іх. А якая пара года падабаецца вам больш? Чаму?

Гутарка з дзецьмі пра адметнасць пораў года.

В. А вось Якуб Колас любіў кожную пару года. Восень і зіма, вясна і лета пакінулі ў сэрцы пісьменніка непаўторныя вобразы прыгажосці. Ён занходзіў прыгожыя словы, каб апісваць чароўнасць зімы, адраджэнне прыроды вясною, пах лета і маляўнічасць восеньскай прасторы. Давайце з вамі ўспомнім верш “Зіма”. (*чытаюць дзеці*)

1-е дзіця

Надышлі марозы, рэчкі закавалі,
Белыя бярозы шэранем убралі.
Замялі дарогі ветрыкі снягамі
Лес, як дзед убогі з доўгімі вусамі.
Апусціў галіны і стаіць журботна,
Зрэдку верхавіны зашумяць маркотна.

2-е дзіця

Мяккая пярына вочы адбірае.
Белая раўніна – ні канца, ні краю.
Пад пялёнка белай травы і лісточкі.
Рэчка анямела, змоўклі ручаёчкі.
Амярцвелі лозы, чуць галлём хістаюць.
А ў палях марозы ды вятры гуляюць.

В. Мае маленькія сябры, скажыце: у якія гульні вы любіце гуляць зімою? Якуб Колас таксама любіў зіму за тое, што можна пагуляць у сняжкі, зляпіць снежную бабу, пакатацца на санках. Ён нават верш напісаў пра зімовыя гульні, які называецца “На рэчцы зімою”. Мы з вамі вучылі гэты твор, таму давайце пачытаем яго па ролях. *Выбіраюцца аўтар, хлопчык, матуля.*

Аўтар

Не сядзіцца ў хаце хлопчыку малому:
Кліча яго рэчка, цягнуць санкі з дому...

Хлопчык

Мамачка – галубка!

Аўтар

Просіць сын так міла...

Хлопчык

Можа б ты на рэчку пагуляць пусціла?

Я не буду доўга, зараз жа вярнуся,

Трошачкі на рэчцы ў санках паважуся.

Матуля

Ну, ідзі, пабегай, толькі апраніся

Ды глядзі ў палонку, сынку, не ўваліся.

Аўтар

Радасць і раздолле хлопчыку малому,

І не пазайздросціць ён цяпер нікому!

В. Зіма хоць марозная і снежная, але яе ўсе любяць за прыгажосць, за здаровы дух і розныя забавы. давайце пагуляем у гульню.

Беларуская народная гульня.

В. Пагулялі, а зараз давайце прысядзем і паслухаем музычную кампазіцыю.

Гучыць музыка П.Чайкоўскага з музычнага альбома “Поры года” – “Песня жаваранка”.

В. Чыю песню вы пачулі ў гэтым творы? Гэта песня жаваранка. А ў якую пару года да нас прылятаюць жаваранкі? Якія веснавыя краявіды вы ўявілі сабе, калі слухалі, калі слухалі гэтую музыку? (*выказванні дзяцей*) Калі я слухала музыку, мне на памяць прыйшоў верш Я.Коласа “Раніца вясною”.

Чытаецца верш “Раніца вясною”.

В. Гэта спявае сваю песню жаваранак, які прылятае да нас ранняй вясною. Ён нам вясну прыносіць. Пра надыход вясны Якуб Колас напісаў шмат вершаў. Быў напісаны чароўны верш пра ручаек, мілагучнасць радкоў спадабалася кампазітару Мікалаю Чуркіну. Ён напісаў музыку да гэтага верша і атрымалася чароўная песня. (*Гучыць песня ў запісу*).

Дзіця чытае верш “Вясна”

Сонца грэе, прыпякае; лёд на рэчцы затрашчаў,

Цёплы вецер павявае хмар дажджлівых нам прыгнаў.

Вось і бусел паказаўся, гусі дзікія крычаць,

Шпак на дубе распяваўся, жураўлі ўжо ляцяць...

Пад музыку залятае бусел.

Бусел.

Завітаў да вас на свята, чуў, казалі пра вясну.

Вельмі я яе люблю, бо вяртаюся вясною

У родны кут, да свайго дому.

Ля Акінчыц тут сасонкі, ручаёк лясоча звонкі.

Каля Нёмана дубы, быццам волаты яны.

Гэта ўсё мая старонка, птушкі тут спяваюць звонка.

Бусел. Вясна – гэта росквіт прыроды. Нездарма ў народзе кажуць: “вясна – на кветкі багата”, “У восень – сучок, вясною – лісток”. А хто з вас ведае, дзе я больш за ўсё люблю бываць? (*Адказы дзяцей*). Так, на балоце, дзе ёсць жабкі.

Па балоце я хаджу, жабак есці я люблю.

Запрашаю, дзеці, вас на вясёлую гульню.

Гульня “Бусел і жабкі”.

Дзеці становяцца ў круг, “бусел” – на сярэдзіне, за кругам – 2-3 “жабкі”.

Дзеці спяваюць.

Ходзіць бусел па балоту, кліча жабак на работу.

Жабка кажа: “Не пайду!”, бусел кажа: “Павяду!”

Жабка кажа: “У суд падам”, бусел кажа: “Зараз дам!”

Дзеці падымаюць рукі ўгару (“вароцікі”). “Жабкі” ўцякаюць, “Бусел” даганяе.

Бусел.

Вельмі весела мне з вамі, з маімі шчырымі сябрамі.

Але трэба ўжо ляцець, буслянку пасля зімы даглядзець.

Бусел развітваецца і “вылятае”.

В. А зараз паслухайце яшчэ адзін верш Якуба Коласа. Ён называецца “На лузе”.

Чытае падрыхтаванае дзіця.

Добра ў лузе ў час палудны. Лёгка там дыхнуць.

Хмаркі белыя марудна за лясы плывуць.

Ветрык краскі чуць калыша, травы шалясцяць.

Луг зялёны жыццём дыша конікі трашчаць.

У лозах шчэбет не сціхае. Шум стаіць і свіст,

У яркім бляску спачывае на ракіце ліст.

В. Як вы думаеце, мае сябры, пра якую пару года гэты верш? А чаму вы так рашылі? Па якіх прыкметках, апісаных Якубам Коласам у вершы, вы пазналі лета? Паслухайце яшчэ адзін прыгожы верш пра лета. Ён так і называецца – “Летам”.

Чытае вядучы.

Ну ж і волі, волі ў гаі за вёскай.

А цяплынь! Цяплынь!

Весела на полі. Слаўна пад бярозкай,

Ходзь ты сядзь спачынь.
Палюбуйся толькі: травы, што не збрысці,
Кветак – не злічыць!
Пчолкі, матылёчкі, як сняжынкi тыя,
Мільгацяць вакол.
Жоўтыя пясочкі – крупкі залатыя,
Хоць бяры ў прыпол!

В. Назавіце прыкметы лата, якія вы заўважылі ў гэтым вершы. Летам цвіце шмат кветак. Давайце пагуляем у гульню “Назаві кветку”.

Гульня “Назаві кветку”.

Дарослыя трымаюць вярхоўку. Дзеці дзеляцца на дзве групы. Становяцца па розныя бакі ад вярхоўкі і кідаюць цераз вярхоўку вянок. Той, хто падхопіць вянок, павінен назваць кветку і кінуць вянок назад. Калі гуляючы адной з каманд не назаве, або паўтарыць ужо названую кветку, ён выбывае з гульні. Выйграе тая каманда, у якой застанецца больш удзельнікаў, ці гульня працягваецца да таго часу, пакуль застанецца адзін удзельнік.

В. Зараз давайце прысядзем і паслухаем яшчэ адну музычную кампазіцыю.

Гучыць асенняя песня (Кастрычнік) П.Чайкоўскага з цыкла “Поры года”.

В. Якія пачуцці выклікала ў вас гэтая музыка? Што вы сабе ўявілі, калі слухалі? Як вы думаеце, з якой парой года можна звязаць гэтую музыку? (Адказы дзяцей.)

Паслухайце, як расказвае пра восень Якуб Колас у апавяданні “Восень”.

“Птушкі перасталі спяваць, лісце пажоўкла і патрошку асыпаецца на дол. Сонца не грэе так ярка, як бывала ў летку. Кожны дзень яно ўсё ніжэй і ніжэй ходзіць па небе. Неба часцей і часцей засцілаецца хмарами. Невясёла пазірае яно, засланае смутнымі хмаркамі, як зааране поле... Дробны дожджык сеецца, як скрозь сіта. Нудна і непрытульна выглядае ўсё ў восень...”

Але і для гэтай пары ў песняра знаходзіліся цудоўныя, прыгожыя словы, мілагучныя радкі. Мы з вамі вучылі яго верш “Адлёт жураўлеў” хто з вас яго прачытае?

Чытае дзіця.

Белыя валокны сцелюцца над долям.
Не спяваюць птушкі, сціхнуў лесу шолам.
Замірае лета, заціхаюць далі,

Сірацее рэчка, халадзеюць хвалі.
У бязмежным небе роўненькім шнуточкам
Жураўлі на вырай мкнуцца над лясочкам.

В. Вось і падыйшла да заканчэння наша вечарына ў літаратурнай гасцёўні. Як мы бачым, паэт па-свойму любіў кожную пару года, з вялікім натхненнем апісваў ён прыгажосць роднай прыроды восенню і зімой, вясною і летам. Гэтыя вершы ён пісаў для вас, мае маленькія сябры, каб мы з імі пранікліся любоўю да радных мясцінаў, да нашай прыгожай краіны, якая завецца Беларуссю. І законгчу я нашу вечарыну наступнымі радкамі народнага песняра.

Вобразы мілыя роднага краю, смутак і радасць мая!

Што маё сэрца да вас парывае, чым так прыкованы я

К вам, мае ўзгорачкі роднага поля, рэчкі, курганы, лясы...

Гучыць меладыя песні “Мой родны кут”. Дзеці пакідаюць гасцёўню.